

Żółte liście pomidorów

Karta diagnostyczna, która pomaga rozpoznać najczęstsze przyczyny żółknięcia liści i wybrać bezpieczne pierwsze działanie.

Najpierw ustal, które liście żółkną

Miejsce rozpoczęcia objawów jest jedną z najważniejszych wskazówek. Starsze liście częściej reagują na problemy z makroelementami, wodą i korzeniami. Młode liście częściej wskazują na mikroelementy, wapń, pH albo uszkodzenie wierzchołka wzrostu.

Starsze, dolne liście

azot potas magnez przelanie przesuszenie

Sprawdź sposób żółknięcia, wilgotność ziemi i stan korzeni.

Młode liście i wierzchołek

żelazo bor mangan miedź wapń pH

Zwróć uwagę na zielone nerwy, deformacje i nierówny rozwój.

Nie diagnozuj po samym kolorze. Podobne objawy mogą wynikać z niedoboru, nieprawidłowego pH, zasolenia, choroby albo szkodników.

Niepokój powinno wzbudzić: szybkie rozszerzanie się objawów, mozaika, silne deformacje, plamy, nalot, jednostronne więdnienie lub nietypowe zmiany na owocach.

Drzewko decyzyjne

Żółkną wyłącznie dwa najniższe liścienie młodej sadzonki?

To może być naturalne.

Obserwuj liście właściwe. Nie nawoź tylko z powodu żółknięcia liścieni.

Żółkną starsze liście, a cała roślina jest blada?

Sprawdź azot.

Najpierw oceń pH, wilgotność i historię nawożenia.

Tkanka między nerwami żółknie, a nerwy pozostają zielone?

Sprawdź wiek liścia.

Na starszych liściach tropem jest magnez, na młodych - żelazo lub mangan i zbyt wysokie pH.

Brzegi starszych liści żółkną, brunatnieją i zasychają?

Sprawdź potas, wodę i zasolenie.

Podobny objaw może mieć kilka różnych przyczyn.

Roślina więdnie mimo stale mokrej ziemi?

Podejrzewaj przelanie.

Wstrzymaj podlewanie i skontroluj odpływ oraz korzenie.

Widać biały nalot na ziemi albo pogorszenie po nawożeniu?

Możliwe zasolenie.

Przerwij nawożenie i oceń odpływ podłoża.

Są plamy, nalot, mozaika, deformacje lub szkodniki?

Poszerz diagnozę.

Sama korekta podlewania lub nawożenia może nie wystarczyć.

Zasada bezpieczeństwa: nie podlewaj, nie nawoź i nie wykonuj oprysku jednocześnie „na wszelki wypadek”. Zmień jeden element i obserwuj nowe przyrosty.

Jak wyglądają najczęstsze zaburzenia żywieniowe?

Trop	Gdzie zaczyna się objaw?	Charakterystyczny wygląd	Co sprawdzić?
Azot	Starsze, dolne liście	Równomierne blednięcie i żółknięcie, wolniejszy wzrost	pH, wilgotność i historię nawożenia
Potas	Starsze liście	Żółknięcie, brunatnienie i zasychanie brzegów	Przesuszenie, zasolenie i skład nawozów
Fosfor	Cała roślina, szczególnie przy chłodzie	Wolny wzrost, ciemnozielony lub fioletowy odcień	Temperaturę podłoża
Magnez	Starsze liście	Żółta tkanka między nerwami, unerwienie długo pozostaje zielone	pH i nadmiar potasu
Żelazo	Młode liście	Chloroza między nerwami, zielone unerwienie	pH podłoża i wody
Bor	Najmłodsze tkanki	Drobne, kruche, pomarszczone i zdeformowane liście	pH i analizę; zachowaj ostrożność z dawką
Mangan	Młode liście	Chloroza między nerwami i drobne brunatne punkty	pH oraz podobieństwo do żelaza
Miedź	Młode liście i wierzchołki	Blednięcie, wiotczenie i nierówny rozwój	pH i analizę przed nawożeniem
Wapń	Najmłodsze liście	Deformacje, pofałdowanie i żółknięcie brzegów; możliwa sucha zgnilizna owoców	Podlewanie, korzenie, pH i nadmiar innych składników

Ważne: objaw niedoboru nie zawsze oznacza brak składnika w ziemi. Korzenie mogą nie pobierać go przez niewłaściwe pH, zalanie, przesuszenie, zasolenie albo niską temperaturę podłoża.

pH, zasolenie i błędy w podlewaniu

Zbyt kwaśne podłoże

Może ograniczać dostępność wapnia, magnezu i fosforu.

Zbyt zasadowe podłoże

Może utrudniać pobieranie żelaza, manganu, boru i miedzi.

Przelanie

- stale mokra, ciężka ziemia,
- więdnienie mimo wilgoci,
- żółknięcie dolnych liści,
- brunatne, miękkie korzenie,
- zahamowanie wzrostu.

Przesuszenie

- sucha ziemia,
- wiotkie liście,
- zasychanie brzegów,
- podłoże odchodzące od donicy,
- poprawa po spokojnym podlaniu.

Zasolenie

Na zasolenie mogą wskazywać: biały nalot, zasychanie brzegów, więdnienie mimo wilgotnej ziemi, zahamowanie wzrostu i pogorszenie kondycji po nawożeniu.

Pierwsze działanie: przerwij nawożenie, zapewnij odpływ, a w donicy rozważ przepłukanie lub wymianę części podłoża.

Sprawdź także wodę. Twarda woda może z czasem podnosić pH podłoża i utrudniać pobieranie żelaza oraz manganu, szczególnie w donicach.

Kiedy żółknięcie wymaga szerszej diagnozy?

Choroby grzybowe i lęgniowcowe

- **Zaraza ziemniaczana:** szybko powiększające się brunatne plamy, przy wilgoci jasny nalot.
- **Alternarioza:** brunatne plamy z koncentrycznymi kręgami na dolnych liściach.
- **Mączniak:** biały, mączysty nalot na liściach i pędach.

Więdnięcie naczyniowe

- więdnięcie mimo wilgotnej ziemi,
- żółknięcie dolnych liści,
- czasem objawy po jednej stronie rośliny,
- brunatne przebarwienia tkanek przewodzących.

Choroby bakteryjne, wirusowe i fitoplazmatyczne

- mozaika i silne deformacje,
- pęknięcia łodygi,
- nietypowe zmiany na owocach,
- zahamowanie wzrostu i nieprawidłowy rozwój kwiatów.

Szkodniki

- **Przędziorki:** jasne punkty i pajęczynki.
- **Mszyce:** spadź, deformacje i kolonie owadów.
- **Mączliki:** białe owady unoszące się po poruszeniu rośliną.
- **Nicienie:** guzki i zgrubienia na korzeniach.

Odizoluj roślinę, jeśli widzisz mozaikę, silne deformacje, jednostronne więdnięcie, pęknięcia łodygi albo nietypowe objawy na owocach. Nie używaj tych samych narzędzi przy zdrowych pomidorach bez dezynfekcji.

8 kroków i karta obserwacji

- 1 Ustal, które liście żółkną pierwsze.** Dolne czy młode?
- 2 Sprawdź wilgotność i korzenie.** Nie podlewaj automatycznie więdnącej rośliny.
- 3 Zmierz pH i oceń zasolenie.** Szukaj białego nalotu i historii intensywnego nawożenia.
- 4 Obejrzyj obie strony liści.** Sprawdź plamy, nalot, jaja, larwy, spadź i pajęczynki.
- 5 Usuń najmocniej uszkodzone liście.** Nie pozbawiaj jednak rośliny zbyt dużej części ulistnienia.
- 6 Skoryguj jeden element.** Podlewanie, odpływ, pH albo nawożenie.
- 7 Odizoluj podejrzone rośliny.** Myj ręce i dezynfekuj narzędzia.
- 8 Obserwuj nowe przyrosty.** Stare żółte liście najczęściej nie odzyskają koloru.

Data:

Odmiana:

Żółknące liście:

Wilgotność ziemi:

Zmierzona wartość pH:

Ostatnie nawożenie:

Co zrobiłem?

- ☐ skorygowałem podlewanie
- ☐ wstrzymałem nawożenie
- ☐ sprawdziłem korzenie
- ☐ odizolowałem roślinę
- ☐ usunąłem silnie chore liście

Zmiany w nowych przyrostach
